

Norsk Papirindustriarbeiderforbund

Med forbehold om endringer
SPERRET til 16.august 1988
kl. 0930

Statsminister

Gro Harlem Brundtland

INNLEDNING - NORSK PAPIRINDUSTRIARBEIDERFORBUNDS MILJØSEMINAR,
16. AUGUST 1988

Den miljø-debatt vi har fått i Norge i løpet av de par siste år, og som har økt i styrke og omfang, illustrerer flere forhold som vil være med å sette preg på norsk politisk debatt framover.

- Den illustrerer at det norske folk er mer miljø-bevisst enn noen sinne, og at kunnskapen om miljøproblemer og om sammenhengene mellom miljøspørsmål og økonomisk utvikling er større enn noen gang.

- Den illustrerer at det nå er bred enighet om at ansvaret for miljøet ikke skal overlates til miljøvernmyndighetene alene, men at miljøet er alles ansvar, - den enkelte industribedrifts, - og jeg tenker på både eiere og arbeidstagere - og den enkeltes ansvar i det daglige. Dessuten er det selvsagt også myndighetenes soleklare ansvar.

- Ved at vi ikke lengre opplever diskusjonen som et spørsmål om å velge mellom miljøet på den ene side, og økonomisk vekst på den annen side, men ved at det er bredere enighet enn noen gang om at vi skal ha både økonomisk vekst og et bedre miljø, er rammen lagt for en bred nasjonal dialog om veivalg for Norge fram mot og forbi år 2000.

Jeg er derfor svært glad for det initiativet som Papirindustriarbeiderforbundet har tatt ved å starte en miljøoffensiv. Det viser at fagbevegelsen også har satt miljøvern på dagsordenen og vil være en viktig medspiller i arbeidet for å finne løsninger

på problemene. At nettopp Papirindustriarbeiderforbundet er tidlig ute med å arrangere et slikt seminar er ikke uventet. Treforedlingsindustrien står sentralt i enhver norsk debatt om miljø- og ressurs spørsmål.

Vi har sett i de senere år at vårt nåværende produksjonsmønster innen industri-, energi- og matvareproduksjon stiller oss overfor helt grunnleggende spørsmål. De store og økende miljøproblemene gjør det helt nødvendig å endre kurs. Samtidig er vi på en rekke områder avhengig av hva andre land gjør og av vedtak i internasjonale organisasjoner.

For de problemer som strekker seg over landegrensene - og det er mange - ja langt de fleste når vi betrakter også sammenhengene i verdensøkonomien - de kan vi ikke løse alene i Norge. Her er vi helt avhengige av at vi har internasjonalt gjennomslag. Dette kan vi få gjennom forslag om eller støtte til konkrete tiltak i internasjonale samarbeidsorganer, og vi kan få det gjennom internasjonalt opinionsskapende arbeid.

Den internasjonale opinion har hatt øynene rettet mot Norge, spesielt etter fremleggelsen av rapporten fra Verdenskommisjonen for miljø og utvikling. Vi har dermed som land fått en særlig plattform og tyngde internasjonalt til å drive internasjonalt miljøsamarbeid fremover.

Det vi har tatt til orde for, i samsvar med verdenskommisjonens rapport, er økonomisk vekst - en vekst med kvalitativt bedre innhold enn tidligere, og en mer rettferdig fordeling av vekstens goder. Veksten må ikke redusere ressursgrunnlaget for framtidens vekst. Veksten må være bærekraftig; vi må få en bærekraftig utvikling.

Industrien skal og vil ha en betydelig plass i norsk økonomi. Vekst i industrien, spesielt i den konkurranseutsatte del er helt avgjørende for sysselsettingen, for å sikre balanse i utenriksøkonomien og for å redusere vår avhengighet av olje og gass.

Den veksten vi trenger i industriproduksjon må skje innenfor de økologiske rammer naturen setter. Industrieforurensning må reduseres og kontrollen må styrkes kraftig. Det nytter ikke å lukke øynene for at industrien produserer miljøproblemer både gjennom selve industriproduksjonen og som forbruker av energi. Oppgaven framover blir å produsere mer av mindre! Og vi må tilpasse oss de nye og skjerpede krav på en måte som sikrer utnyttelsen av de menneskelige ressurser som finnes i industrien. Her hos oss forutsetter dette et nært samarbeid mellom næringsen og myndighetene.

Fremtidens industriprosesser må gi mer effektiv bruk av råstoffer. Dette kan bl.a. skje gjennom økt resirkulering av avfallsstoffene. Ressurskrevende og miljøskadelige produkter må erstattes av mer miljøvennlige produkter. Energibruken må bli mer effektiv. Hva betyr dette for norsk økonomisk politikk?

Det er en voksende forståelse for hvor nødvendig det er at produksjonsprosesser og økonomi er innrettet i samsvar med de økologiske rammebetingelser. Kunnskapene og oppfatningene av hvilke miljøbelastninger som kan tolereres er i rivende utvikling og påvirkes daglig av nye data.

I Norge må vi stille nye krav til vår egen miljøstandard. Det er nødvendig for miljø og helse i våre egne nærmiljøer. Og det er nødvendig for at vi skal kunne spille den konstruktive, byggende rolle i det internasjonale arbeid som jeg var inne på.

Skal vi bevare og styrke norsk industris fremtid og konkurransevne, må de nye miljøkrav samordnes med, og bli en del av såvel industripolitikken som industriens egen strategi for framtidig satsing.

Verdenskommisjonen framhever en bærekraftig utvikling som en prosess med økonomisk vekst som ikke forringer natur- og ressursgrunnlaget for kommende generasjoner. Dette må helt klart være den langsiktige målsettingen for norsk politikk. Vekstens innhold og fordeling på sektorer vil således være påvirket av dette mål på lengre sikt.

Situasjonen for treforedlingsindustrien, nasjonalt og internasjonalt, illustrerer meget godt hvilke utfordringer vi står overfor.

For det første er skogen som ressursgrunnlag for bl.a. treforedlingsindustrien truet. På verdensbasis forsvinner det hvert år et skogareal like stort som halve Norge. 40 pst. av den opprinnelige tropiske regnskogen er allerede forsvunnet. I Norge og Nord-Europa trues skogen av forurensninger både fra lokale kilder og særlig av forurensning vi får inn over oss fra andre land.

På den andre siden er en del av den produksjon som drives innenfor treforedlingsindustrien i seg selv forurensende og en fare for miljøet i de områdene der den finnes. Det er allerede gjennomført omfattende tiltak for å redusere forurensningene fra næringen, men nye kunnskaper har vist at det er nødvendig med ytterligere tiltak overfor flere bedrifter. Flere land har allerede gjennomført strengere krav enn Norge.

Jeg føler meg sikker på at fagbevegelsen vil møte denne utfordringen på en fremsynt måte, noe også dette miljøseminaret viser.

I miljøpolitikken er det blitt stadig mer viktig å "tenke globalt og handle lokalt". Det gjelder også norsk industri.

Ideelt sett ville det være ønskelig at alle miljøvernkrav var harmonisert i forhold til våre viktigste konkurrenter. Regjeringen vil arbeide aktivt for å få til en best mulig harmonisering mellom EF og EFTA også på miljøvernområdet, men verken Norge eller de andre nordiske landene er innstilt på en harmonisering ut fra prinsippet om minste felles multiplum. Ikke minst på lengre sikt vil også norsk industri være tjent med høye ambisjoner i miljøvernpolitikken.

Teknologisk utvikling er et stikkord som er sentralt for løsningen av alle de oppgavene vi står overfor. Regjeringen vil legge sterk vekt på at den teknologiske forskning og utvikling

dreies i en retning som sikrer en bærekraftig utvikling. På den ene siden må den teknologiske forskning og utvikling bidra til å løse de miljø- og ressursproblemer som følger av dagens økonomiske virksomhet. På den annen side må vi sikre oss mot at utviklingen av virksomhet basert på ny teknologi fører til nye og i dag ukjente miljøproblemer.

Regjeringen vil fortsatt trappe opp forskning med sikte på utvikling av mer miljøvennlige prosesser og produkter. NTNF vil spille en viktig rolle i dette arbeidet.

Vi legger videre opp til at de økonomiske virkemidler vi disponerer til nyskapning i næringslivet skal brukes til å stimulere en mer miljøvennlig utvikling. Dessuten vil statlige utviklingskontrakter bli brukt som et aktivt virkemiddel.

Det nytter imidlertid lite at myndighetene legger forholdene til rette, hvis ikke industrien også tar opp utfordringen, både gjennom egen forskning og utvikling - og ved å ta i bruk den teknologi som utvikles i forskningsinstituttene. Vårt inntrykk er at industrien her kan bli mye mer aktiv enn den er i dag, og at en slik satsing også vil legge grunnlaget for økt verdiskaping i industrien. Økte krav til industrien internasjonalt om å redusere belastningen på økosystemet globalt, regionalt og lokalt vil skape et økende marked for produksjonsutstyr og renseutstyr basert på miljøvennlig teknologi. Samtidig må vi regne med at folk vil bli stadig mer opptatt av om de produkter som selges er miljøvennlige eller ikke, samtidig som myndighetenes krav vil bli skjerpet. Her ligger et markeds-potensiale som norsk industri burde satse på å utnytte. Dette markedet bør vi ikke overlate til andre.

EF-kommisjonen la ifjor fram et miljøvernprogram hvor sammenhengen mellom industriens utviklingsmuligheter og strenge miljøvernkrav ble sterkt understreket. Det ble framhevet at en industri som ikke fulgte med på dette området, ville tape konkurranseevne. Vi bør spørre: Har norsk industri i tilstrekkelig grad tatt opp denne hansken? Den er en utfordring til oss alle.

Norsk treforedlingsindustri er viktig for norsk økonomi. Kontinuerlig omstilling og modernisering er nødvendig for at bransjen skal beholde dagens posisjon. Lavest mulig forbruk av innsatsfaktorer som trevirke og energi, mindre forurensende produksjonsprosesser, mer miljøvennlige produkter og økt gjenbruk er nødvendige forutsetninger i denne sammenheng. Fagbevegelsen kan og bør spille en viktig rolle for å dreie utviklingen i riktig retning. Lykke til med seminaret og med miljøarbeidet framover.